

VLAAMS PARLEMENT

ZITTING 1995-1996

4 JULI 1996

VOORAFBEELDING

— door het Rekenhof —

**van de uitslagen van de uitvoering van de begroting
van de Vlaamse Gemeenschap voor 1995**

VERSLAG

**namens de Commissie voor Financiën en Begroting
uitgebracht door de heer Stefaan Platteau**

Samenstelling van de commissie :

Voorzitter : de heer Norbert De Batselier.

Vaste leden : de heren Leo Cannaerts, Carl Decaluwé, Johan De Roo, mevrouw Mia De Schamphelaere, de heer John Taylor ;
de heren André Denys, Leo Goovaerts, Stefaan Platteau ;
de heren Gilbert Bossuyt, Norbert De Batselier, Carlos Lisabeth ;
de heren Herman De Reuse, Christian Verougstraete ;
de heer Christiaan Vandenbroeke ;
de heer Jos Geysels.

Plaatsvervangers :

de heren Herman Candries, Leo Delcroix, Paul Deprez, Peter Desmet, Johan Weyts ;
de heren Louis Bril, Didier Ramoudt, Mandus Verlinden ;
de heren André Kenzeler, Peter Vanvelthoven, Robert Voorhamme ;
de heren Joris Van Hauthem, Frans Wymeersch ;
de heer Jean-Marie Bogaert ;
mevrouw Cecile Verwimp-Sillis.

Zie :

22 (1995-1996)

– Nr. 1 : Voorafbeelding

– Nr. 2 : Voorstel van motie

DAMES EN HEREN,

Uw Commissie voor Financiën en Begroting onderzocht op 26 juni 1996 de voorafbeelding door het Rekenhof van de uitslagen van de uitvoering van de begroting van de Vlaamse Gemeenschap voor 1995 (Stuk 22 (1995-1996) – Nr. 1).

I. Uiteenzetting op 26 juni 1996 gegeven door de afgevaardigde van het Rekenhof voor de Commissie voor Financiën en Begroting van het Vlaams Parlement.

Voorafbeelding van de uitslagen van de uitvoering van de begroting van de Vlaamse Gemeenschap voor 1995

Deze voorafbeelding is door het Rekenhof voorgelegd op basis van artikel 77 van de gecoördineerde wetten op de rijkscomptabiliteit.

Zij kan aanleiding geven tot een met redenen omklede motie tot voorlopige regeling van de begroting.

De voorafbeelding heeft tot doel het Parlement reeds enkele maanden na het einde van het begrotingsjaar in te lichten over de wijze van uitvoering van de begroting van het voorbije jaar.

Zij zal noodzakelijk blijven zolang de rekeningen van de federale staat en van gewesten en gemeenschappen niet tijdig worden overgelegd.

1. STRUCTUUR

Zoals in 1994 bestaat de voorafbeelding van de uitslagen van de uitvoering van de begroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1995 uit 8 hoofdstukken.

2. INHOUDELIJKE SYNTHESE

2.1. Uitvoering van de begroting en begrotingsresultaat (hoofdstuk I)

Uit tabel 1.1. blijkt dat de uitvoering van de begroting 1995 resulteerde in een tekort van 17 miljard frank op ordonnancesbasis.

Op kasbasis werd een tekort opgetekend van 22,8 miljard frank (tabel 1.3.). Dit is 2,6 miljard meer dan in 1994, maar 7,8 miljard frank minder dan het geraamde kastekort bij de begrotingsopmaak. Dit beter dan voorziene kasresultaat is onder meer te wijten aan de lei op de begroting 1995 die de lei op de begroting 1994 met 3,3 miljard frank overstijgt. De lei verwijst naar kasuitgaven die het volgende jaar gebeuren voor ordonnanceringsopdrachten op de begroting van het vorige jaar. Een tweede belangrijke factor is de vervroegde storting van een bedrag van 1,5 miljard frank aan kijk- en luistergeld in december 1995.

2.2. Middelenbegroting en ontvangsten (hoofdstuk II)

Volgens tabel 2.1. werden in 1995 voor 492,7 miljard frank aan ontvangsten geïnd. Dit is 1,6 miljard frank meer dan geraamd in de aangepaste middelenbegroting 1995.

Een opvallende minderontvangst werd opgetekend op PR 51.10, artikel 89.03, Terugbetaling van middelen verleend aan

de GIMV". Van de geraamde ontvangsten ad 1.234 miljoen frank werd in 1995 slechts 700 miljoen frank geïnd.

Wat het kijk- en luistergeld betreft (artikel 49.29, PR. 82.20) overtreffen de inningen (17,9 miljard frank) ruimschoots de geraamde ontvangsten (15,3 miljard frank). Ook de ontvangsten van de onroerende voorheffing (PR 83.30, artikel 49.01) waren 1 miljard frank hoger dan verwacht.

2.3. Betaalkredieten (hoofdstuk III)

In de loop van het begrotingsjaar 1995 werd de begroting tweemaal decretaal aangepast. Bovendien werden 28 besluiten tot kredietherverdeling uitgevaardigd.

Het Rekenhof dringt erop aan dat procedures zouden worden opgesteld in verband met de verschillende probleemgebieden inzake kredietbeheer. Deze procedures zouden worden opgenomen als bijlage in een officieel protocol dat tussen het ministerie van de Vlaamse Gemeenschap en het Rekenhof zal worden onderhandeld.

Het Rekenhof heeft vastgesteld dat decretale kredietoverdrachten, in afwijking van de wetten op de rijkscomptabiliteit, voor het begrotingsjaar 1995 resulteerden in een extra nettokredietoverdracht van 2,7 miljard frank.

2.4. Uitgaven (hoofdstuk IV)

In dit hoofdstuk wordt een overzicht gegeven van de aanwending van de toegekende betaalkredieten en wordt bij een aantal geselecteerde programma's de aanwendingspercentages van de betaalkredieten toegelicht.

Zo wordt de evolutie becommentarieerd inzake de betalingsachterstand en het tekort aan gesplitste ordonnancierskredieten bij de administraties Wegen en Verkeer en Waterwegen en Zeewezen, waarover het Rekenhof ook rapporteerde naar aanleiding van de voorafbeelding 1994. De conclusie luidt dat in 1995 de beschikbare gesplitste ordonnancierskredieten voldoende waren, doch niet optimaal waren verdeeld over de verschillende basisallocaties, wat opnieuw tot een betalingsachterstand en verwijntresten heeft geleid. Maatregelen om een tijdige betaling van alle verplichtingen mogelijk te maken dringen zich dan ook op.

2.5. Vastleggingen (hoofdstuk V)

Wat de vastleggingskredieten betreft, werden op basis van tabel 5.2. in 1995 een drietal overschrijdingen vastgesteld.

Wat de vastleggingsmachtigingen betreft, (tabel 5.3.2) werden twee overschrijdingen vastgesteld.

In die tabel valt ook de lage benutting van de vastleggingsmachtiging door Vlabinvest op. De machtiging ad 1 miljard frank werd initieel gegeven in 1992 en werd na 4 jaar voor slechts 14,7 miljoen frank benut.

2.6. Diensten met afzonderlijk beheer en instellingen van openbaar nut (hoofdstuk VI)

In het begrotingsjaar 1995 hingen in totaal 56 diensten met afzonderlijk beheer en instellingen van openbaar nut van de Vlaamse Gemeenschap af. Dit zijn er 4 meer dan in 1994.

Zij vertegenwoordigden een inkomensstroom van 312 miljard frank en een uitgavenstroom van 304 miljard frank. De sterke stijging van inkomens – en uitgavenstroom met meer dan 90 miljard frank tegenover 1994 is voornamelijk te wijten

aan de terugbetaling van de schuld van de gemeenten aan het Vlaams Financieringsfonds voor het Herstel van de Gemeentefinanciën, dat op zijn beurt zijn schulden heeft afbetaald aan het federale Hulpfonds voor het Financieel Herstel van de Gemeenten.

Nog steeds zijn een tiental instellingen die aan de voorwaarden tot opname in het CFO voldoen, niet effectief in het systeem van centraal thesauriebeheer opgenomen.

2.7. Begrotingsnorm en beleidskredieten (hoofdstuk VII)

Wegens het ontbreken van een reglementaire en concrete berekeningswijze van de norm wordt de toetsing van de norm bemoeilijkt. Onder dit voorbehoud kan gesteld worden dat de uitvoering van de begroting binnen de norm is gebleven.

2.8. Schuld van de Vlaamse Gemeenschap (hoofdstuk VIII)

Volgens tabel 8.1. steeg de directe schuld in 1995 met 25,4 miljard frank tot 118,9 miljard frank, exclusief 36,9 miljard frank indirecte schuld die sinds 1 januari 1995 in directe schuld werd omgezet.

De rentebetalingen voor de directe schuld stegen in vergelijking met 1994 met 70,2 % tot 9,7 miljard frank. De stijging is te wijten aan intrestbetalingen op overgenomen indirecte schuld.

De totale indirecte schuld van de Vlaamse Gemeenschap bedroeg eind 1995 172,8 miljard frank.

De rentebetalingen voor de indirecte schuld bedroegen 14,5 miljard frank in 1995. De grote daling met 5,3 miljard frank tegenover 1994 is voornamelijk te wijten aan het opnemen van een deel van de indirecte in de directe schuld.

De totale directe en indirecte schuld bedraagt dus 328,4 miljard frank.

Eind 1995 bedroeg de totale gewaarborgde schuld 173,4 miljard frank.

II. Algemene bespreking

1. De diensten met afzonderlijk beheer (DAB)

Een lid leidt uit hoofdstuk VI van de voorafbeelding van het Rekenhof af dat de DAB's een alsmaar grotere vlucht nemen in het beleid van de Vlaamse Overheid. Zo neemt de uitgavenstroom van deze DAB's toe tot 304 miljard frank en de inkomenstroom tot 312 miljard frank in 1995. Tevens wijst dit op het grote verschil tussen de begroting van deze DAB's en de uitvoering ervan (p. 95 van de voorafbeelding).

Dit lid ergert zich voornamelijk aan het oneigenlijk gebruik van de DAB's. Zo werden een aantal onder hen opgericht om de afgeschafte begrotingsfondsen te vervangen, De DAB Mina-fonds dient zelfs als doorgeefluik om instellingen van openbaar nut als VMM en OVAM te financieren. Voor dit lid blijft de huidige werking van het Mina-fonds een onaanvaardbare situatie.

Andere leden delen de mening van de vorige spreker over de DAB. Een ervan wijst er op dat dit de oprichting van het Mina-fonds een compromis was om geld voor de leefmilieusector vrij te maken. Dit lid is het eens met de vorige spreker dat personeel van overheidsadministraties financieren via DAB eigenlijk niet aanvaardbaar is en dat deze toestand moet worden weggewerkt.

Mevrouw Wivina Demeester-De Meyer, Vlaams minister voor Financiën, Begroting en Gezondheidsbeleid, beaamt dat de situatie van het Mina-fonds zeer ondoorzichtig is. Het is moeilijk uit te maken wat de reële situatie van de beschikbare beleids- en betalingskredieten op het Mina-fonds is.

Een lid vraagt of de afspraken die tijdens de besprekingen van de begrotingscontrole rond de DAB werden gemaakt ook zullen worden nagekomen. Deze afspraken hielden in dat :

- de minister bij de indiening van de begroting 1997 een rapport over alle DAB's zal voorleggen waarin beschreven wordt wat de gevolgen zijn van het afkomen van een deel van de reserves van deze DAB's naar aanleiding van de begrotingscontrole 1996 ;

- geen enkele DAB ten gevolge van deze operatie een negatief effect op zijn tewerkstelling zou ondergaan ;

- de minister een algemeen rapport betreffende de DAB's zal voorleggen.

De minister bevestigt in dit verband haar toezeggingen die zij deed tijdens de besprekingen van de begrotingsaanpassing 1996.

2. De toetsing van de meesternorm

Een lid wenst van de minister te vernemen of de gewaarborgde schuld in de meesternorm is begrepen.

Hetzelfde lid stelt vast dat naar zijn berekening het tekort voor 1995 4 miljard frank (na neutralisering van toevallige factoren en inclusief alle uitgaven en inkomsten die in de norm dienen te worden opgenomen) beter is dan de begrotingsnorm (een toegelaten tekort van 31,4 miljard frank) en vraagt zich dan ook af of de begrotingsruimte die bij de opmaak van de begroting 1995 op 6 miljard werd geschat niet werd onderschat te meer daar er ook bij de DAB een belangrijk overschot wordt genoteerd ? Kan de Vlaamse regering door nog correcter pogen te begroten niet meer beleidsmarge vrijmaken ?

Een ander lid meent hierin een pleidooi voor hogere uitgaven te herkennen en betreurt dit.

De minister antwoordt aan de hand van een concreet voorbeeld. Vaak weet een minister tijdig dat hij in een bepaald beleidsdomein in een bepaald jaar de begrote kredieten niet zal kunnen uitputten (bijvoorbeeld in de sector van de fietspaden). Alleen durft de minister deze middelen niet vrijmaken voor noden in andere sectoren (bijvoorbeeld de wegeninfrastructuur) omdat hij in het Vlaams Parlement bepaalde engagementen ten aanzien van de sector fietspaden heeft aangegaan. Op deze engagementen terugkomen zal de minister door een aantal parlementsleden misschien zwaar worden aangerekend en dus laat de minister de kredieten liever annuleren dan een herschikking van kredieten aan te vragen.

3. Indiening van een motie

Door de heren John Taylor en Carlos Lisabeth wordt een met redenen omklede motie ingediend tot voorlopige regeling van de begroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1995 (Stuk 22 (1995-1996) – Nr. 2)

4. De rekeningen van het Vlaams Parlement

Tot slot van de bespreking deelt de voorzitter mee dat hij in naam van het Vlaams Parlement, bij brief van 12 juni 1996,

de heer Eerste Voorzitter van het Rekenhof, de heer Jeroom Van de Velde, heeft verzocht de rekeningen van het Vlaams Parlement te controleren. Het Vlaams Parlement beoogt daarmee een constante totale controle door het Rekenhof op alle rekeningen van het Vlaams Parlement.

Met zijn brief van 18 juni 1996 heeft de Eerste Voorzitter van het Rekenhof positief geantwoord op het verzoek van de voorzitter van het Vlaams Parlement.

Dienaangaande zal tegen eind september – op ambtelijk niveau – een ontwerpprotocol worden voorbereid dat in oktober 1996 moet leiden tot een protocol tussen het Rekenhof en het Vlaams Parlement.

Daarnaast heeft de voorzitter, in naam van het Vlaams Parlement, positief geantwoord op het verzoek van de minister om in te gaan op de aanbeveling van de commissie voor normalisatie van de openbare comptabiliteit om de rekeningen van het Vlaams Parlement volgens het Europees systeem van economische rekeningen (ESER) over te maken aan de Vlaamse Gemeenschap opdat deze rekeningen zouden kunnen geconsolideerd worden binnen de rekeningen van de Vlaamse Gemeenschap.

De verslaggever,

Stefaan PLATTEAU

De voorzitter,

Norbert DE BATSELIER
